

Sygn. akt III AUa 468/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Elżbieta Gawda
Sędziowie	sędzia Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: starszy sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2020 r. w Lublinie

sprawy K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie prawa do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 25 kwietnia 2019 r. sygn. akt IV U 1201/18

oddala apelację.

Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

III AUa 468/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2018 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił wnioskodawcy K. P. przyznania prawa do emerytury pomostowej, ponieważ nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszącego co najmniej 15 lat oraz po dniu 31 grudnia 2008 r., nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924).

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca, zarzucił, że organ rentowy bezpodstawnie nie zaliczył mu do stażu pracy w szczególnych warunkach:

- 1) okresu odbywania służby wojskowej od (...) do(...) oraz miesięcznego okresu urlopu z tytułu zatrudnienia w (...),
- 2) okresu zatrudnienia w (...) S.A. od 28 lutego 1994 r. do 31 marca 1995 r.,
- 3) okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w S. od 20 sierpnia 2013 r. do 6 stycznia 2014 r. w wymiarze 1/2 etatu i od 7 stycznia 2014 r. do 19 lutego 2014 r. w wymiarze pełnego etatu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wnosił o jego oddalenie. Organ rentowy podkreślił, że wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach. ZUS ustalił, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r., wykazał 13 lat, 8 miesięcy i 5 dni pracy w szczególnych warunkach, jako pracy na kolei w latach 1976 – 1992, z pominięciem okresu odbywania służby wojskowej oraz okresu pomiędzy zwolnieniem z tej służby i powrotem do pracy.

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Zamościu zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił K. P. prawo do emerytury pomostowej od dnia(...).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że K. P., urodzony w dniu (...), pozostawał w zatrudnieniu w (...) P. K. w S. do dnia 30 lipca 2018 r.

W dniu (...) zgłosił w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Nie jest sporne, że wnioskodawca jako urodzony w dniu (...), a więc po dniu 31 grudnia 1948 r., w dniu(...)osiągnął wiek 60 lat, posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze ponad 25 lat i z dniem 30 lipca 2018 r. rozwiązał stosunek pracy.

Wnioskodawca był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy m.in.:

1) od 10 listopada 1976 r. do 31 lipca 1992 r. w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) w M., kolejno na stanowiskach rzemieślnika, starszego rzemieślnika i tokarza. W dniach od 3 do 8 listopada 1989 r. korzystał z urlopu bezpłatnego. W okresie od (...) do(...) odbywał zasadniczą służbę wojskową. W dniu 3 listopada 1980 r. powrócił do pracy po odbyciu służby wojskowej.

W wydanym wnioskodawcy świadectwie pracy z 11 maja 2001 r., podano również, że okres pracy od 10 listopada 1976 r. do 31 lipca 1992 r., jest okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (§ 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy stwierdził, że staż pracy ubezpieczonego w (...) od 10 listopada 1976 r. do 31 lipca 1992 r., łącznie z okresem służby wojskowej, po odliczeniu 6 dni urlopu bezpłatnego i 29 dni przerwy w zatrudnieniu, przypadającej pomiędzy zwolnieniem ze służby wojskowej i powrotem do pracy, wynosi 15 lat, 8 miesięcy i 21 dni;

2) od 28 lutego 1994 r. do 31 marca 1995 r. w (...) S.A. w Z., na stanowisku prasowacza. Wnioskodawca obsługiwał żelazko parowe. Prasował wyroby odzieżowe, jak żakiety, płaszcze, marynarki. Od 1 września 1994 r. do 31 marca 1995 r. korzystał z urlopu wychowawczego. Staż pracy wnioskodawcy w tym zakładzie, po odjęciu okresu urlopu wychowawczego, wynosi 6 miesięcy;

3) od 7 stycznia 2014 r. do 19 lutego 2014 r. w Zakładzie (...) sp. z o.o. w S., na stanowisku sortowacza – przy pracach przy wywozie nieczystości stałych.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że powyższych ustaleń dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach: emerytalnych, kapitału początkowego i osobowych wnioskodawcy oraz w oparciu o zeznania wnioskodawcy K. P., złożone w charakterze strony. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie były przez strony kwestionowane. Sąd I instancji obdarzył również wiarą zeznania wnioskodawcy jako logiczne, spójne i mające potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1924).

Wnioskodawca, zdaniem Sądu Okręgowego, spełnia wszystkie przesłanki wymienione w ostatnio powołanym przepisie, konieczne dla przyznania prawa do emerytury pomostowej, w tym kwestionowane przez organ rentowy posiadanie stażu co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2013 r., I UK 544/12 (Legalis nr 733539) Sąd Okręgowy uznał, że okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej podlega uwzględnieniu przy ustalaniu okresu jego pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca przed powołaniem do służby wojskowej pracował w (...) i po zwolnieniu ze służby, w ciągu 30 dni, podjął pracę na poprzednio zajmowanym stanowisku pracy. W okresie od 10 listopada 1976 r. do 31 lipca 1992 r., łącznie z okresem służby wojskowej, po odliczeniu 6 dni urlopu bezpłatnego i 29 dni przerwy w zatrudnieniu przypadającej pomiędzy zwolnieniem ze służby wojskowej i powrotem do pracy, wykazał 15 lat, 8 miesięcy i 21 dni pracy „na kolei”, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Pracą w szczególnych warunkach była również praca wykonywana przez wnioskodawcę w (...) S.A. w Z., na stanowisku prasowacza, w okresie od 28 lutego 1994 r. do 31 marca 1995 r., przez 6 miesięcy, z pominięciem okresu urlopu wychowawczego (wykaz A, dział VII - w przemyśle lekkim, poz. 8 - obsługa urządzeń do prasowania w przemyśle odzieżowym).

Wnioskodawca wykazał zatem ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Ubezpieczony również po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. W okresie od 7 stycznia 2014 r. do 19 lutego 2014 r. był bowiem zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) spółce z o.o. w S., na stanowisku sortowacza przy wywozie nieczystości stałych, a ta praca jest wymieniona w poz. 38 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych (prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym). Początkowo wnioskodawca pracował w tym Zakładzie w wymiarze 1/2 etatu (od 20 sierpnia 2013 r. do 6 stycznia 2014 r.), a następnie w związku ze zwiększeniem zakresu prac, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawcy przysługuje prawo do emerytury pomostowej od dnia(...), tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku o emeryturę oraz następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy, zgodnie z art. 15 ustawy o emeryturach pomostowych i art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 26 ustawy o emeryturach pomostowych.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, organ rentowy zarzucił mu naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a/ art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1924 ze zm.) poprzez błędne przyjęcie, że wnioskodawca spełnia przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej, podczas gdy nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat;

b/ art. 3 ust. 7 w związku z art. 4 pkt 2 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych poprzez zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej od (...)do (...), podczas gdy okres ten nie może być zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach.

W konsekwencji tych zarzutów organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

W toku postępowania apelacyjnego sporna była kwestia, czy wnioskodawca spełnił jeden z warunków prawa do emerytury pomostowej, jakim jest posiadanie stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, a w szczególności czy do tego stażu może być zaliczony okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej. Spełnienie przez K. P. pozostałych warunków prawa do emerytury pomostowej, bliżej określonych w art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1924), na etapie postępowania apelacyjnego nie było sporne.

Przedstawione w apelacji zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 3 ust. 7 oraz art. 4 pkt 2 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych nie mogą być uznane za trafne. Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że wnioskodawca K. P. udowodnił, że posiada staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Wbrew odmiennemu zapatrywaniu wyrażonemu w apelacji do tego stażu winien być zaliczony okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej od dnia (...) do dnia (...). Ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie zatrudnienia w (...). Ten okres zatrudnienia (od 10 listopada 1976 r. do 31 lipca 1992 r.), jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, zgodnie z § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), jest okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, okres odbywania zasadniczej służby wojskowej zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury tylko wtedy, gdy żołnierz był zatrudniony w szczególnych warunkach pracy przed powołaniem do odbycia tej służby albo w ustawowym terminie 30 dni od zwolnienia ze służby podjął zatrudnienie w szczególnych warunkach. Bezsporne jest, że wnioskodawca przed powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej pracował w szczególnych warunkach w rozumieniu ostatecznie powołanego przepisu. Po zwolnieniu ze służby wojskowej w ustawowym terminie 30 dni od tego zwolnienia podjął u tego samego pracodawcy (...) wykonywanie pracy w szczególnych warunkach. Prawidłowo więc Sąd Okręgowy zaliczył okres odbywania przez ubezpieczonego zasadniczej służby wojskowej do jego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy uznał, że okresu odbywania przez K. P. zasadniczej służby wojskowej nie można zaliczyć do jego stażu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ służba ta nie została odbyta w okresie od dnia 1 stycznia 1975 r. do dnia 31 sierpnia 1979 r. Stanowisko to jest wynikiem błędnego odczytania uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 (OSNP 2014, nr 3, poz. 42). W pierwszej kolejności należy zauważyć, że Sąd Najwyższy w tej uchwale nie uzależnił zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do stażu pracy w szczególnych warunkach od tego, żeby okres odbywania tej służby przypadłał w ściśle określonych ramach czasowych (jak apelant wskazał: od 1 stycznia 1975 r. do 31 sierpnia 1979 r.). Tezę powołanej ostatnio uchwały Sądu Najwyższego, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220), w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r., zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, należy odnosić do konkretnego stanu faktycznego sprawy, w której uchwała ta została podjęta. W tej sprawie wnioskodawca odbył zasadniczą służbę wojskową w okresie od dnia 23 kwietnia 1971 r. do dnia 1 maja 1973 r., a więc przed wskazaną w tezie uchwały datą 31 grudnia 1974 r.

Szczegółowe zasady zaliczania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia zostały uregulowane w przepisach normujących służbę wojskową, tj. w przepisach ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o powszechnym obowiązku obrony”, w brzmieniu obowiązującym w okresie odbywania tej służby oraz w przepisach wykonawczych do tej ustawy, w tym zwłaszcza w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 października 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318 ze zm.). Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1975 r. do dnia 31 sierpnia 1979 r., czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Poważniejsza zmiana nastąpiła w brzmieniu tego przepisu ujętym w tekście jednolitym ustawy (Dz.U. 1979 r., Nr 18, poz. 111). Zmianie uległa również numeracja poszczególnych jednostek redakcyjnych ustawy, a także brzmienie niektórych przepisów. W ostatnio powołanym tekście jednolitym ustawy o powszechnym obowiązku obrony art. 108 z tekstu pierwotnego ustawy uzyskał nową numerację – art. 120 oraz nowe brzmienie. W myśl art. 120 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony, pracownikowi, który w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej w apelacji uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13 (OSNP 2014, nr 3, poz. 42) zwrócił uwagę na to, że pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało „wliczanie” okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Sąd Najwyższy podkreślił, że to „wliczanie” zostało usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Taki sam pogląd został wyrażony w powołanym przez Sąd I instancji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2013 r., I UK 544/12 (Legalis nr 733539). Uszło to uwadze apelanta. W sprawie niniejszej bezsporne było, że wnioskodawca po odbyciu zasadniczej służby wojskowej ((...)) został zwolniony z tej służby), w dniu 3 listopada 1980 r. powrócił do pracy w tym samym zakładzie pracy ((...)), w którym był zatrudniony przed powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej, a więc z zachowaniem 30-dniowego terminu, o którym mowa w art. 120 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony.

W świetle powołanych wyżej przepisów nie może ulegać najmniejszej wątpliwości, że okres odbywania przez K. P. zasadniczej służby wojskowej od dnia (...) do dnia (...), a więc jako przypadający przed dniem 21 października 2005 r., winien być w całości zaliczony do stażu jego pracy w szczególnych warunkach. Oznacza to, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki prawa do emerytury pomostowej, bliżej określone w art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1924).

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja organu rentowego jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.